การติดตามประเมินผลบัณฑิต สาขาวิชาหูหนวกศึกษา รุ่นที่ 1 ปีการศึกษา 2546
วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล

The Follow-up and Evaluation of The First - Deaf - Study - Graduates in 2003 Academic year Ratchasuda College, Mahidol University

ศิริวรรณ วิทยาเวช และ เจนจิรา เทศทิม

วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170

E-mail address : parjob@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามสภาวะการทำงานของบัณฑิต สาขาวิชาหูหนวกศึกษา วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล ในรุ่นที่จบปีการศึกษา 2546 โดยศึกษาความสามารถในการปรับตัว ความพึงพอใจของนักศึกษา ผู้ใช้บัณฑิตและครอบครัวบัณฑิตต่อการทำงานของบัณฑิต ตลอดจนศึกษาปัญหาการทำงานและความต้องการช่วยเหลือของบัณฑิต ประชากรที่ศึกษาเป็นบัณฑิต ปีการศึกษา 2546 จำนวน 82 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบติดตามและแบบสำรวจรวมจำนวน 3 ชุด เก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้บัณฑิตตอบแบบสอบถามระหว่างการเข้าร่วมโครงการติดตามประเมินผลและการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ผลการวิจัยพบว่าบัณฑิตได้งานทำร้อยละ 92.7 ทำงานในหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ร้อยละ 85.5 ประกอบอาชีพส่วนตัว ร้อยละ 14.5 ตำแหน่งงานที่ทำได้แก่ ตำแหน่งครู ผู้ช่วยสอน เจ้าหน้าที่ธุรการ พนักงานบริษัท ล่ามภาษามือและอื่นๆ การปรับตัวในการทำงานของบัณฑิตอยู่ในระดับดี (2.40) บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง (2.21) ผู้ใช้บัณฑิตและครอบครัวบัณฑิตมีความพึงพอใจต่อคุณภาพของบัณฑิตอยู่ในระดับมาก (3.86 และ 2.60) ปัญหาการทำงานของบัณฑิตคือ การขาดความรู้ความเข้าใจและขาดประสบการณ์ในงานที่ปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การควบคุมชั้นเด็กเล็ก การแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเด็ก การจัดทำแผนรายบุคคล ปัญหาการสื่อสารและอื่นๆ บัณฑิตมีความต้องการให้วิทยาลัยราชสุดาจัดอบรมความรู้ทางวิชาการและด้านการปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น

Abstract

The purpose of this research is to follow-up the deaf students graduated from Ratchasuda College, Mahidol University about the ability to work adjustment, the job satisfaction, employers and family member satisfaction, their problems and needs. The population consists of 82 graduated students in 2003 academic year, 320 employers and 82 family members. Three questionnaires were distributed; one to graduates by hand in the follow-up seminar, the other to employers and family members by mail.

The findings showed that graduates are employed 92.7%, working in organizations 85.5% and worked for their own business 14.5%. The positions are teacher, teacher assistant, clerk, officer, sign language interpreter etc. Most graduates could adjust themselves to their work environment quite well (2.40). The most graduates were satisfied their job moderately (2.21). The employers and family members were highly satisfied with the graduates' capability (3.86 and 2.60). The graduates' problems were lacking of knowledge, experience in controlling kindergarten's class and in setting student individual plan, and also not knowing how to correct the students' improper behavior. Most of them were insufficient in writing and reading skill. They need some more academic and on the job training courses from Ratchasuda College in order to make them accomplish their job.

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 และ 9 มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน เพื่อเป็นฐานของการพัฒนาประเทศ วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล ในฐานะเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะคนพิการและผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับคนพิการให้มีคุณภาพ ดังนั้น ในการจัดการศึกษาแต่ละหลักสูตรของวิทยาลัย จึงจัดให้มีการติดตามประเมินผลหลักสูตร เพื่อให้ทราบว่าหลักสูตรสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้มากน้อยเพียงใด ผลผลิตของหลักสูตรเป็นอย่างไร ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหวังของหลักสูตรหลังจากผ่านกระบวนการทางการศึกษามาแล้วหรือไม่อย่างไร สามารถตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของหน่วยงานที่รับบัณฑิตเข้าทำงานและสังคมได้มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้เพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดทิศทางการศึกษา การให้ความรู้ การถ่ายทอดวัฒนธรรม เสริมสร้างทักษะ ปลูกฝังเจตคติ ค่านิยมและเสริมสร้างความเจริญเติบโตให้แก่ผู้เรียนให้พัฒนาไปทุกๆ ด้าน ผลผลิตของหลักสูตรจึงเป็นตัวชี้วัดคุณภาพของหลักสูตรนั่นเอง การติดตามประเมินผลเป็นการนำผลการใช้หลักสูตรและข้อมูลมาปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สนับสนุนการศึกษาให้ดีขึ้น อีกทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นข้อกำหนดของมาตรฐานการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาด้วย

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหูหนวกศึกษาของวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นหลักสูตรแรกของประเทศไทยที่เปิดสอนรุ่นแรก ในปีการศึกษา 2543 รับนักศึกษา จำนวน 120 คน มีผู้ผ่านการคัดเลือกเข้าศึกษาจำนวน 97 คน เป็นนักศึกษาพิการทางการได้ยิน จำนวน 74 คน และนักศึกษาที่มีการได้ยิน จำนวน 23 คน หลักสูตรนี้มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนซึ่งเป็นคนพิการทางการได้ยินและคนที่มีการได้ยิน (แขนงล่ามภาษามือ) ได้ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับคนหูหนวก เช่น ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของคนหูหนวก ภาษาศาสตร์ภาษามือ การสอนภาษามือ การศึกษาของคนหูหนวกและล่ามภาษามือ รวมทั้งให้คนหูหนวกที่สนใจในวิชาชีพสามารถศึกษาค้นคว้าในวิชาชีพได้ด้วย ได้แก่ เครื่องเคลือบดินเผาและการจัดการทั่วไป นักศึกษารุ่นแรกนี้มีผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 87 คน (89.7%) ออกกลางคัน จำนวน 10 คน (10.3%) โดยปีการศึกษา 2546 มีสำเร็จการศึกษา จำนวน 82 คน (84.5%) ใช้เวลาศึกษา 4 ปี ซึ่งจำแนกตามแขนงวิชาที่สำเร็จการศึกษาได้ ดังนี้ ล่ามภาษามือไทย จำนวน 20 คน (24.4%) ภาษาศาสตร์ภาษามือจำนวน 16 คน (19.5%) ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมคนหูหนวก จำนวน 7 คน (8.5%) การสอนภาษามือไทย จำนวน 9 คน (10.9%) ศิลปกรรมประยุกต์ด้านเครื่องปั้นดินเผา จำนวน 14 คน (17.1%) การจัดการทั่วไป จำนวน16 คน (19.5%) ส่วนที่เหลือ จำนวน 5 คน (5.2%) สำเร็จการศึกษาในภาคการศึกษาแรกของปีการศึกษา 2547 ใช้เวลาศึกษา 4 ปีครึ่ง

ในการติดตามและประเมินผลบัณฑิตในหลักสูตรหูหนวกศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามสภาวะการทำงานของบัณฑิต ความสามารถในการปรับตัวของบัณฑิต ศึกษาความพึงพอใจของบัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิตและครอบครัวบัณฑิตต่อการทำงานของบัณฑิต ตลอดจนปัญหาในการทำงานและความต้องการช่วยเหลือของบัณฑิต โดยศึกษาจากบัณฑิตสาขาวิชาหูหนวกศึกษา ที่สำเร็จการศึกษา รุ่นที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ทุกคน จำนวน 82 คน โดยศึกษาจากข้อมูลที่สำรวจ ครั้งที่ 1 ในวันที่ 23 มิถุนายน 2547 ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 16 - 17 ตุลาคม 2547 และครั้งที่ 3 ระหว่างวันที่ 26 - 27 มีนาคม 2548

วิธีดำเนินการ

<u>ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง</u>

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย บัณฑิตหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหูหนวกศึกษา รุ่นที่ 1 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 82 คน ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 320 คน (ประกอบด้วยผู้บังคับบัญชาระดับสูง ผู้บังคับบัญชาเบื้องต้นและเพื่อนร่วมงานของบัณฑิต) ผู้ปกครองหรือคนในครอบครัวบัณฑิต จำนวน 82 คน

<u>เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล</u>

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม จำนวน 3 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบติดตามสภาวะการทำงานของบัณฑิตวิทยาลัยราชสุดา ซึ่งบัณฑิตเป็นผู้ตอบ มีข้อคำถามปลายปิดและปลายเปิด เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ สภาวะการทำงาน การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ และปัญหาการทำงานและความต้องการความช่วยเหลือ จำนวน 43 ข้อ คำถามเกี่ยวกับการปรับตัวในการทำงานและความพึงพอใจในการทำงาน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ มาก ปานกลางและน้อย จำนวน 21 ข้อ โดยมีค่าคะแนน 3, 2 และ1 ตามลำดับและมีเกณฑ์ดังนี้ 1.00 - 1.66 หมายถึง ปรับตัวได้น้อย 1.67 - 2.33 หมายถึง ปรับตัวได้ปานกลาง และ 2.34 - 3.00 หมายถึง ปรับตัวได้มาก

ชุดที่ 2 แบบสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตวิทยาลัยราชสุดา ซึ่งผู้บังคับบัญชาระดับสูง ผู้บังคับบัญชาเบื้องต้นและเพื่อนร่วมงานของบัณฑิตเป็นผู้ตอบ เป็นข้อคำถามปลายปิดและปลายเปิด เกี่ยวกับชื่อบัณฑิต หน่วยงาน สภาพการทำงานร่วมกับบัณฑิต ภาระงานที่ได้มอบหมาย และข้อคิดเห็นอื่นๆ ได้แก่ จุดเด่น จุดอ่อนและข้อเสนอแนะ จำนวน 7 ข้อ ส่วนความคิดเห็นต่อคุณภาพของบัณฑิต ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ ด้านความสามารถในวิชาชีพ และด้านความพึงพอใจต่อบัณฑิตในภาพรวม จำนวน 34 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด โดยมีค่าคะแนน 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ มีเกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้ 1 - 1.50 หมายถึง พอใจน้อยที่สุด 1.51 - 2.50 หมายถึง พอใจน้อย 2.51 - 3.50 หมายถึง พอใจปานกลาง 3.51 - 4.50 หมายถึง พอใจมาก และ 4.51 - 5.00 หมายถึง พอใจมากที่สุด

ชุดที่ 3 แบบสำรวจความพึงพอใจของครอบครัวบัณฑิต ผู้ปกครองหรือคนในครอบครัวบัณฑิตเป็นผู้ตอบ ประกอบด้วยคำถาม 4 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 ความสัมพันธ์ของผู้ตอบกับบัณฑิต จำนวน 8 ข้อ ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของครอบครัวบัณฑิต จำนวน 32 ข้อ และตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ข้อคำถามตอนที่ 1 - ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายปิด และตอนที่ 4 เป็นข้อคำถามปลายเปิด สำหรับคำถามในหัวข้อความพึงพอใจของครอบครัวบัณฑิต จำนวน 32 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย โดยมีค่าคะแนน 3, 2 และ 1 ตามลำดับ มีเกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้ 1.00 - 1.66หมายถึง พอใจน้อย 1.67 - 2.33 หมายถึง พอใจปานกลาง และ 2.34 - 3.00 หมายถึง พอใจมาก

<u>การเก็บรวบรวมข้อมูล</u>

บัณฑิตกรอกแบบติดตามสภาวะการทำงานของบัณฑิตวิทยาลัยราชสุดา ในวันที่เข้าร่วมกิจกรรมติดตามและประเมินผลบัณฑิตของวิทยาลัยราชสุดา ครั้งที่ 1 วันที่ 23 มิถุนายน 2547 ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 16 - 17 ตุลาคม 2547 และครั้งที่ 3 ระหว่างวันที่ 26 - 27 มีนาคม 2548 สำหรับผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวได้ส่งแบบติดตามให้ตอบกลับทางไปรษณีย์

และให้เพื่อนบัณฑิตรุ่นเดียวกันช่วยติดตามทางโทรศัพท์ สำหรับการสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตและการสำรวจความพึงพอใจของครอบครัวบัณฑิตใช้วิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ในกรณีที่ได้รับแบบสอบถามส่งคืนล่าช้า ใช้วิธีติดต่อสอบถามทางโทรศัพท์ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากทั้ง 3 ครั้งสามารถเก็บข้อมูลจากแบบติดตามบัณฑิตได้จำนวน 82 ฉบับ จากจำนวนบัณฑิต 82 คน คิดเป็นร้อยละ 100 จากผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 165 ฉบับ จากจำนวน 320 คน คิดเป็นร้อยละ 51.6 และจากครอบครัวบัณฑิต จำนวน 39 ฉบับ จากจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 47.6

<u>การวิเคราะห์ข้อมูล</u>

ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบติดตามและแบบสำรวจที่ได้รับกลับคืนทุกฉบับและขอข้อมูลเพิ่มเติมในกรณีที่ได้รับข้อมูลไม่ครบถ้วน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย สำหรับแบบสอบถามปลายเปิดใช้วิธีการวิเคราะห์และรวบรวมโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละและการสังเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ภาวะการมีงานทำของบัณฑิต

บัณฑิตสาขาวิชาหูหนวกศึกษา ส่วนมากมีงานทำถึงร้อยละ 92.7 อยู่ต่างประเทศร้อยละ 2.4 และยังไม่มีงานทำร้อยละ 4.9 โดยบัณฑิตแขนงวิชาการสอนภาษามือไทย ภาษาศาสตร์ภาษามือ

และศิลปกรรมประยุกต์ด้านเครื่องปั้นดินเผามีงานทำทุกคน (ร้อยละ 100) รองลงมาแขนงวิชาล่ามภาษามือไทยมีงานทำร้อยละ 95.5 แขนงวิชาการจัดการทั่วไปได้งานทำน้อยกว่าแขนงอื่น คือ ร้อยละ 75.1

(ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของภาวะการมีงานทำของบัณฑิต จำแนกตามแขนงวิชาที่จบการศึกษา

แขนงวิชา	ภาวะการมีงานทำของบัณฑิต			
	มีงานทำ	อยู่ต่างประเทศ	ไม่มีงานทำ	รวม (N=82)
ล่ามภาษามือไทย	19 (95.0)	1 (5.0)	-	20 (24.4)
ภาษาศาสตร์ภาษามือ	16 (100.0)	-	-	16 (19.5)
ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมคนหูหนวก	6 (88.7)	-	1 (14.3)	7 (8.5)
การสอนภาษามือไทย	9 (100.0)	-	-	9 (10.9)
ศิลปกรรมประยุกต์ด้านเครื่องปั้นดินเผา	14 (100.0)	-	-	14 (17.1)
การจัดการทั่วไป	12 (75.1)	1 (6.2)	3 (18.7)	16 (19.5)
รวม	**76 (92.7)**	**2 (2.4)**	**4 (4.9)**	**82 (100.0)**

2. ลักษณะงานและตำแหน่งงานของบัณฑิต

บัณฑิตทำงานในหน่วยงานต่างๆ ร้อยละ 85.5 ประกอบอาชีพส่วนตัวร้อยละ 14.5 ส่วนใหญ่ทำงานในตำแหน่งครูร้อยละ 51.3 รองลงมาประกอบอาชีพส่วนตัวร้อยละ 14.5 ทำงานในตำแหน่งผู้ช่วยสอน/สอนเสริม ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการและตำแหน่งพนักงานบริษัท/โรงงาน ร้อยละ 7.9 เท่าๆ กัน ตำแหน่งล่ามภาษามือร้อยละ 6.6 และตำแหน่งอื่น ได้แก่ผู้ช่วยวิจัยและผู้จัดการร้อยละ 1.3 เท่ากัน บัณฑิตแขนงวิชาการสอนภาษามือไทย ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมคนหูหนวก ภาษาศาสตร์ภาษามือและล่ามภาษามือ ร้อยละ 96.0 ทำงานในสายวิชาการ ได้แก่ ตำแหน่งครู ผู้ช่วยสอน/สอนเสริม ล่ามภาษามือ ผู้ช่วยวิจัยและเจ้าหน้าที่ธุรการ ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 4.0 ประกอบอาชีพส่วนตัว ส่วนบัณฑิตในแขนงวิชาศิลปกรรมประยุกต์ด้านเครื่องปั้นดินเผาและการจัดการทั่วไป ทำงานในสายอาชีพร้อยละ 76.9 ได้แก่ การประกอบอาชีพส่วนตัว พนักงานลูกจ้างบริษัท/โรงงาน ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่ออกแบบและเจ้าหน้าที่ธุรการ และส่วนที่เหลือร้อยละ 23.1 ทำงานในสายวิชาการในตำแหน่งครูและผู้ช่วยสอน

(ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของบัณฑิตจำแนกตามตำแหน่งงานและแขนงวิชาที่จบการศึกษา

แขนงวิชา	ตำแหน่งงาน							
	ครู	ผู้ช่วยสอน	ล่ามภาษามือ	ผู้ช่วยนักวิจัย	จ. ธุรการ	พนักงาน/ลูกจ้าง	ประกอบอาชีพส่วนตัว	รวม (N=76)
ล่ามภาษามือไทย	11 (57.9)	1 (5.3)	5 (26.3)	1 (5.3)	1 (5.3)	-	-	19 (25.0)
ภาษาศาสตร์ภาษามือ	11 (68.8)	2 (12.5)	-	-	2 (12.5)	-	1 (6.2)	16 (21.1)
ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมคนหูหนวก	4 (66.7)	1 (16.6)	-	-	-	-	1 (16.7)	6 (7.9)
การสอนภาษามือไทย	9 (100.0)	-	-	-	-	-	-	9 (11.8)
ศิลปกรรมประยุกต์ด้านเครื่องปั้นดินเผา	4 (28.6)	1 (7.1)	-	-	1 (7.1)	4 (28.6)	4 (28.6)	14 (18.4)
การจัดการทั่วไป	-	1 (8.3)	-	-	2 (16.7)	4 (25.0)	5 (41.7)	12 (15.8)
รวม	**39 (51.3)**	**6 (7.9)**	**5 (6.6)**	**1 (1.3)**	**6 (7.9)**	**8 (9.2)**	**11 (14.5)**	**76 (100.0)**

3. สถานที่ปฏิบัติงานของบัณฑิต

บัณฑิตส่วนใหญ่ทำงานในหน่วยงานราชการร้อยละ 67 โดยทำงานในโรงเรียนโสตศึกษา และสถาบันการศึกษาอุดมศึกษา รองลงมาทำงานในสถานประกอบการเอกชน ได้แก่ บริษัท โรงงาน ร้อยละ 11.8 ประกอบอาชีพส่วนตัวร้อยละ 14.5 และองค์กรเอกชน ได้แก่ มูลนิธิ สมาคม ร้อยละ 6.6 และพบว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในแขนงวิชาล่ามภาษามือไทย ภาษาศาสตร์ภาษามือ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมคนหูหนวก การสอนภาษามือไทยทำงานในหน่วยงานราชการถึงร้อยละ 90.0 บัณฑิตในแขนงวิชาศิลปกรรมประยุกต์และการจัดการทั่วไป ประกอบอาชีพส่วนตัว สถานประกอบการเอกชนและองค์กรเอกชน ถึง ร้อยละ 76.9 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของบัณฑิตจำแนกตามสถานที่ปฏิบัติงานและแขนงวิชาที่จบการศึกษา

แขนงวิชา	สถานที่ปฏิบัติงาน				รวม (N=76)
	หน่วยงานราชการ	สถานประกอบการเอกชน	องค์กรเอกชน	ประกอบอาชีพส่วนตัว	
ล่ามภาษามือไทย	18 (94.7)	-	1 (5.3)	-	19 (25.0)
ภาษาศาสตร์ภาษามือ	13 (81.1)	1 (6.3)	1 (6.3)	1 (6.3)	16 (21.1)
ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมฯ	5 (83.3)	-	-	1 (16.7)	6 (7.9)
การสอนภาษามือไทย	9 (100.0)	-	-	-	9 (11.8)
ศิลปกรรมประยุกต์ด้านเครื่องปั้นดินเผา	5 (35.7)	4 (28.6)	1 (7.1)	4 (28.6)	14 (18.4)
การจัดการทั่วไป	1 (8.3)	4 (33.3)	2 (16.7)	5 (41.7)	12 (15.8)
รวม	**51 (67.1)**	**9 (11.8)**	**5 (6.6)**	**11 (14.5)**	**76 (100.0)**

4. ความสามารถปรับตัวในการทำงานของบัณฑิต

จากแบบสอบถามเกี่ยวกับการปรับตัวในการทำงานของบัณฑิต โดยการติดตามหลังจากที่บัณฑิตทำงานไปแล้ว ระยะแรก 3 เดือน ระยะที่สอง 6 เดือน และระยะที่สาม 12 เดือน พบว่าบัณฑิตสามารถปรับตัวในการทำงานเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ระยะ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ 2.34, 2.41 และ 2.40 ตามลำดับ โดยเฉพาะในเรื่องระเบียบการแต่งกายและการสื่อสารกับเพื่อนร่วมงานมีค่าคะแนนเฉลี่ยในระดับ 2.57 รองลงมาเป็นการปรับตัวในเรื่องระเบียบกฎเกณฑ์ของหน่วยงานมีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.46 (ภาพที่ 1)

5. ความพึงพอใจต่อการทำงานของบัณฑิต

จากแบบสอบถามความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิต พบว่าโดยเฉลี่ยมีความพึงพอใจในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง (ระดับคะแนน 2.21) แต่หากพิจารณาในรายละเอียดพบว่าบัณฑิตมีความพึงพอใจในตำแหน่งงานหน้าที่ความรับผิดชอบและสภาพแวดล้อมของที่ทำงานอยู่ในระดับมาก ค่าระดับคะแนนเฉลี่ย

เท่ากับ 2.42, 2.41 และ 2.40 ตามลำดับ ส่วนความพึงพอใจในเรื่องสวัสดิการที่ได้รับอยู่ในระดับน้อย ค่าระดับคะแนนเฉลี่ย 1.58 (ภาพที่ 2)

6. ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต

จากแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต พบว่าผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อคุณภาพบัณฑิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในระดับ 3.86 หากพิจารณาตามแขนงวิชาพบว่าความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต อันดับที่ 1 คือ แขนงวิชาล่ามภาษามือไทย (คะแนน 4.14) อันดับที่ 2 แขนงวิชาภาษาศาสตร์ภาษามือ (คะแนน 3.96) อันดับที่ 3 แขนงวิชาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมคนหูหนวก (คะแนน 3.92) อันดับที่ 4 แขนงวิชาการสอนภาษามือไทย (คะแนน 3.72) อันดับที่ 5 แขนงวิชาศิลปกรรมประยุกต์ฯ (คะแนน 3.60) สำหรับแขนงวิชาการจัดการทั่วไปไม่มีข้อมูล

นอกจากนี้ยังพบว่าบัณฑิตทุกแขนงวิชาได้คะแนนด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพสูงกว่าด้านอื่น (คะแนนเฉลี่ย 4.1) รองลงมาเป็นความสามารถในวิชาชีพและความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน (คะแนนเฉลี่ย 3.8) สุดท้ายคือ ความสามารถในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การบริหารงานและควบคุมงาน การสร้างสรรค์งานและความมุ่งมั่นทำให้งานสำเร็จได้คะแนนเฉลี่ย 3.6 (ภาพที่ 3)

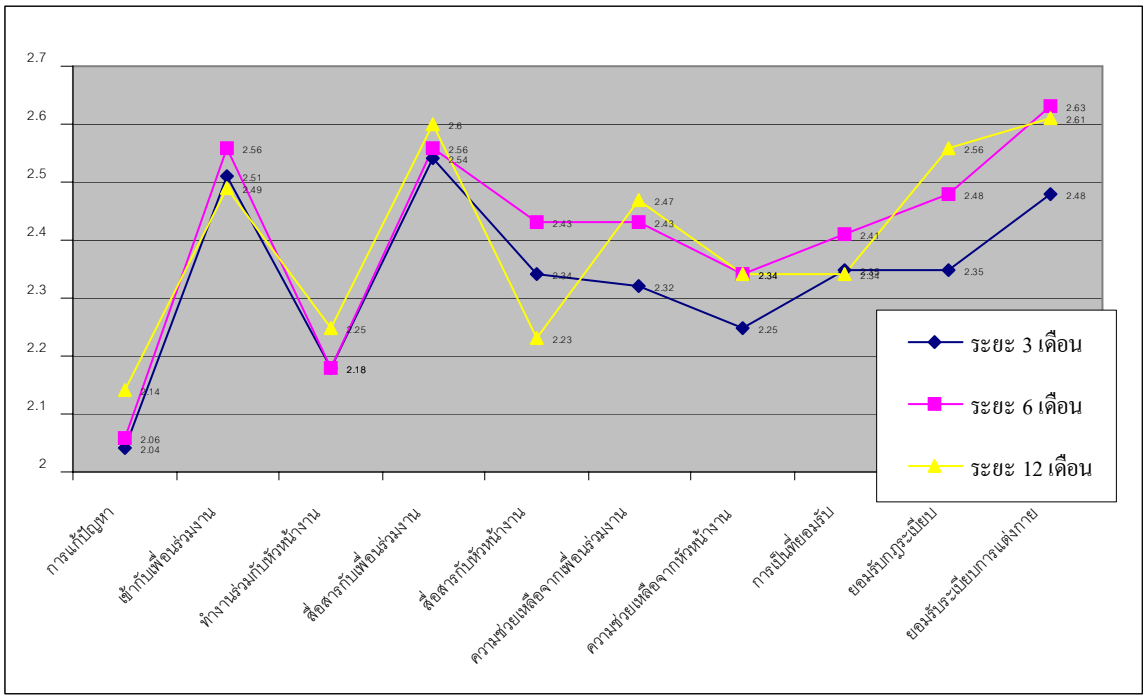

ภาพที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถปรับตัวในการทำงานของบัณฑิตระยะ 3 เดือน, 6 เดือน และ 12 เดือน (N=76)

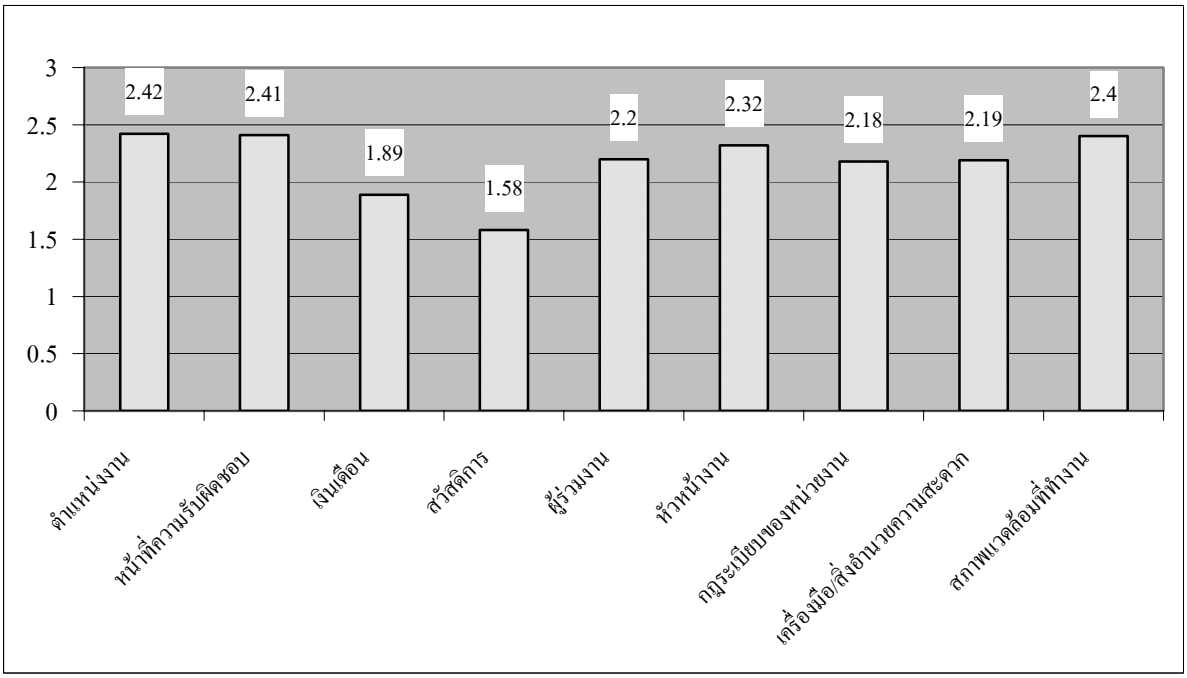

ภาพที่ 2 ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการทำงานของบัณฑิต (N=76)

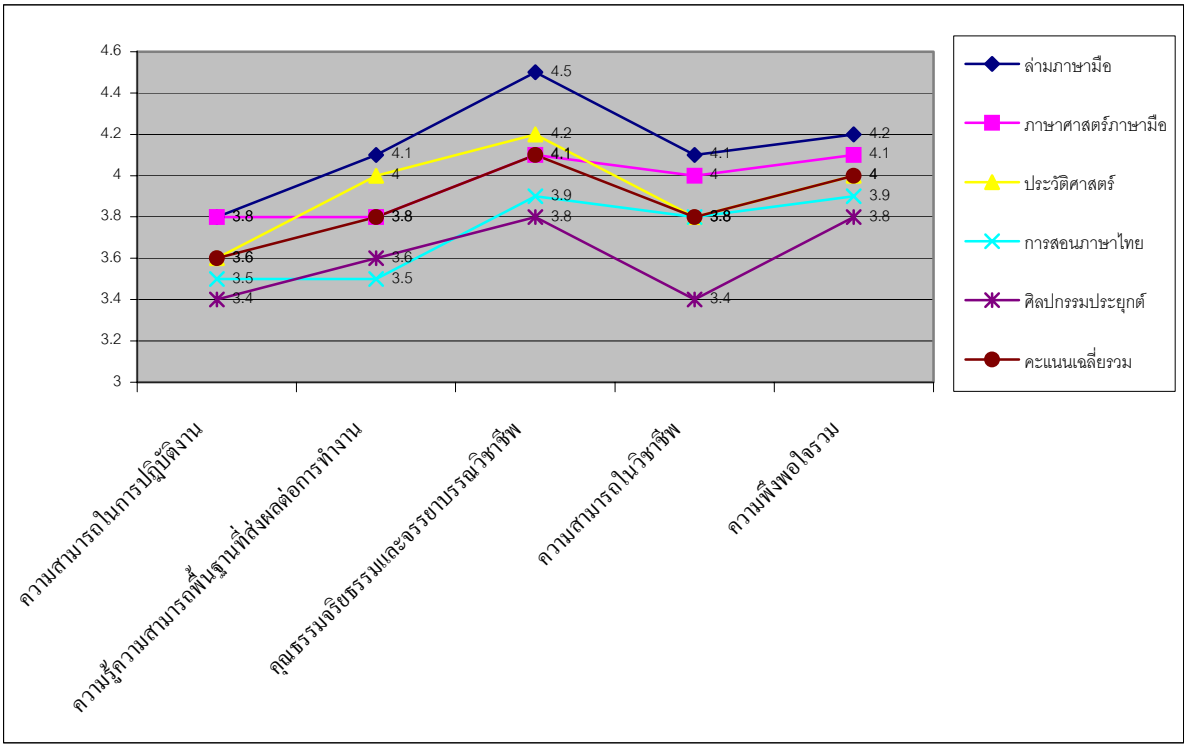

ภาพที่ 3 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตจำแนกตามแขนงวิชา (N=165)

7. ความพึงพอใจของครอบครัวบัณฑิต

จากแบบสอบถามความพึงพอใจของครอบครัวบัณฑิต พบว่าครอบครัวบัณฑิตส่วนใหญ่ (ร้อยละ 82.1) เห็นว่าหลังสำเร็จการศึกษาบัณฑิตมีการเปลี่ยนแปลงในด้านบุคลิกภาพ คุณธรรม จริยธรรม วุฒิภาวะ ความสามารถในการใช้ภาษาพูดและการมีงานทำ และมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตอยู่ในระดับมาก คะแนนค่าเฉลี่ย 2.60 โดยพบว่าคะแนนเฉลี่ยด้านคุณธรรมและจริยธรรมสูงกว่าด้านอื่น คือ คะแนนเฉลี่ย 2.87 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 จำนวนร้อยละของการเปลี่ยนแปลงและระดับความพึงพอใจของครอบครัวต่อบัณฑิต (N=39)

คุณลักษณะ	การเปลี่ยนแปลง		ระดับความพึงพอใจ				
	ไม่เปลี่ยนแปลง	เปลี่ยนแปลง	ไม่พอใจ	น้อย	ปานกลาง	*มาก*	ค่าเฉลี่ย
ด้านบุคลิกภาพ	7 (17.9)	32 (82.1)	-	-	10 (25.6)	29 (74.4)	2.74
ด้านคุณธรรม-จริยธรรม	6 (15.4)	33 (84.6)	-	-	5 (12.8)	34 (87.2)	2.87
ด้านวุฒิภาวะ	7 (17.9)	32 (82.1)	-	-	9 (23.1)	30 (76.9)	2.77
ด้านการใช้ภาษาพูด	-	-	-	-	8 (26.7)	22 (73.3)	2.73
ด้านการมีงานทำ	-	-	-	4 (13.3)	26 (86.7)	-	1.86

8. ปัญหาการทำงานของบัณฑิต

บัณฑิตส่วนหนึ่ง (จำนวนร้อยละ 41.5) มีปัญหาการทำงาน โดยบัณฑิตที่ทำงานในหน่วยงานระบุว่าขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในงานที่ปฏิบัติ ได้แก่ การจัดทำแผน IEP การควบคุมเด็กเล็กในชั้นเรียน และการแก้ปัญหาพฤติกรรมของเด็ก รองลงมาได้แก่ การสื่อสาร บัณฑิตที่ทำงานในสถานประกอบการเอกชน พบว่ามีปัญหาการสื่อสารกับบุคคลทั่วไป รองลงมา ได้แก่ การปรับตัวในสภาพแวดล้อมและปัญหาอื่นๆ เช่น ปัญหาการทำงานได้รับมอบหมายงานมากและกระชั้นชิด ความขัดแย้งกับผู้ร่วมงาน การขาดอุปกรณ์และการสนับสนุนต่างๆ จากผู้บังคับบัญชา

9. ความต้องการความช่วยเหลือของบัณฑิต

บัณฑิตส่วนหนึ่ง (จำนวนร้อยละ 28.0) แสดงความคิดเห็นว่าต้องการความช่วยเหลือ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ/วิชาชีพสำหรับการปฏิบัติงาน ได้แก่ การจัดทำสื่อและแผนการสอนวิชาต่างๆ พฤติกรรมและจิตวิทยาเด็ก ความรู้ภาษาอังกฤษพื้นฐาน วิธีการใช้กล้องวิดีโอ การถ่ายวิดีโอและการตัดต่อวิดีโอ ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเทคนิคการทำงานและการบริหารเวลา บริการแนะนำด้านอาชีพสำหรับคนหูหนวก การมีสื่อเพื่อรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับคนหูหนวกและล่ามภาษามืออย่างต่อเนื่อง เป็นต้น และด้านอุปกรณ์ในการทำงาน ได้แก่ โต๊ะทำงาน อุปกรณ์การสอนและอุปกรณ์การบันทึกงาน

อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การติดตามประเมินผลบัณฑิตสาขาวิชาหูหนวกศึกษามีประเด็นที่สำคัญดังนี้

1. ด้านการมีงานทำของบัณฑิต นับว่าเป็นความสำเร็จของหลักสูตรระดับหนึ่งที่บัณฑิตส่วนใหญ่มีงานทำทันทีที่จบการศึกษา ยกเว้นแขนงวิชาการจัดการทั่วไป ทั้งนี้เพราะไม่เคยมีการผลิตบัณฑิตในสาขาวิชานี้มาก่อนและมีความต้องการมาก ประกอบกับมีการเตรียมการอย่างดีของคณะผู้บริหารหลักสูตรที่จัดกระบวนการฝึกประสบการณ์ในสถานปฏิบัติงานจริงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสเรียนรู้และได้รับประสบการณ์จริงไม่ใช้สถานการณ์จำลอง อีกทั้งการฝึกประสบการณ์ยังเป็นการประชาสัมพันธ์คุณภาพนักศึกษาในหลักสูตรให้ผู้ใช้ได้อย่างดี รวมทั้งมีการประสานงานของหลักสูตรต่อหน่วยงานที่ต้องการใช้บัณฑิตให้จัดเตรียมตำแหน่งเพื่อรองรับบัณฑิต ตลอดจนการผลักดันหน่วยงานระดับนโยบายให้มีการกำหนดตำแหน่งและอัตราจ้างงานเพิ่มในตำแหน่งครูด้วย

2. ด้านลักษณะงานและตำแหน่งงาน ส่วนใหญ่ทำงานในหน่วยงานราชการและสถานประกอบการเอกชนมากกว่าการประกอบอาชีพอิสระหรือประกอบอาชีพส่วนตัว ทั้งนี้ส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากบัณฑิตในสาขาวิชานี้จบในแขนงวิชาในสายวิชาการมากกว่าวิชาชีพ บัณฑิต 2 ใน 3 สำเร็จการศึกษาในแขนงวิชาภาษาศาสตร์ภาษามือ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมคนหูหนวก การสอนภาษามือไทยและล่ามภาษามือ รวมทั้งยังมีบัณฑิตในสายวิชาชีพแขนงวิชาศิลปกรรมประยุกต์ด้านเครื่องเคลือบดินเผา ถึง 1 ใน 3 ปฏิบัติงานในสายวิชาการ ซึ่งเป็นตำแหน่งครูและผู้ช่วยสอนด้วย และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือบัณฑิตพิการทางการได้ยินขาดทักษะในการสื่อสารด้วยภาษาพูดและภาษาเขียน ทำให้ขาดความมั่นใจในการประกอบอาชีพอิสระ เพราะต้องดำเนินกิจการด้วยตนเอง

3. ด้านการปรับตัวในการทำงาน พบว่าบัณฑิตส่วนใหญ่สามารถปรับตัวในการทำงานได้ในระดับดี ทั้งนี้เป็นเพราะบัณฑิตส่วนใหญ่ได้ทำงานในหน่วยงานที่มีคนพิการทางการได้ยินและบุคคลทั่วไปที่สามารถใช้ภาษามือในการสื่อสารได้ รวมทั้งมีความคุ้นเคยกับหน่วยงานดังกล่าว เพราะได้เคยไปศึกษาดูงานและฝึกปฏิบัติงานมาแล้ว ยกเว้นบัณฑิตพิการทางการ

ได้ยินส่วนน้อยที่ทำงานในสถานประกอบการหรือกับบุคคลทั่วไป มักจะมีปัญหาการปรับตัวในการทำงานและมีปัญหาการเปลี่ยนงานบ่อย ดังนั้นการมีโอกาสเรียนรู้ด้วยการฝึกประสบการณ์จริงในสถานประกอบการณ์จึงเป็นประสบการณ์การเรียนรู้การทำงานที่สำคัญของนักศึกษา เพราะมิใช่การฝึกเฉพาะวิชาชีพในสาขาวิชาเท่านั้น แต่เป็นการเรียนรู้ระเบียบกฎเกณฑ์ของหน่วยงาน การจัดระบบงานและการควบคุมงาน การปรับตัวเข้ากับงาน เพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา การพัฒนาความสามารถในด้านอื่นๆ เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ ทักษะการสื่อสาร ฯลฯ อันจะช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้จุดอ่อนของตนเองและนำไปปรับปรุงตนเองก่อนที่จะสำเร็จการศึกษาและออกไปสู่ระบบการจ้างงาน

4. ด้านความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิต พบว่าบัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการทำงานของตนเองอยู่เพียงระดับปานกลาง และในส่วนของสวัสดิการมีความพึงพอใจน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบัณฑิตส่วนใหญ่ของหลักสูตรนี้ได้รับการบรรจุเป็นอัตราลูกจ้างชั่วคราวของหน่วยงานราชการ ค่าตอบแทนเงินเดือนและสวัสดิการค่อนข้างน้อย ถึงแม้ว่าบัณฑิตบางส่วนจะได้รับค่าตอบแทนพิเศษแต่มีภาระงานที่ได้รับผิดชอบสูงและมีปริมาณมาก ดังนั้นจึงควรมีการผลักดันให้มีตำแหน่งประจำและค่าตอบแทนพิเศษให้แก่บัณฑิตในสาขาวิชาหูหนวกศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตำแหน่งครูสอนคนหูหนวก ซึ่งมีความขาดแคลน

5. ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต โดยภาพรวมพบว่าความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ ได้คะแนนพึงพอใจสูงกว่าด้านอื่นในทุกแขนงวิชา นับว่าเป็นผลสำเร็จสำคัญของหลักสูตร อย่างไรก็ตามบัณฑิตได้รับการประเมินว่ามีจุดอ่อนที่สำคัญ 2 ด้าน ได้แก่ ด้านทักษะในการสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และทักษะความสามารถในวิชาชีพครู ได้แก่ ความรู้เรื่องหลักสูตร แผนการสอน การทำสื่อ การวัดผลและการประเมินผล ทักษะทั้ง 2 ด้าน มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานในวิชาชีพครูและคุณภาพของบัณฑิตด้วย จึงมีความจำเป็นที่หลักสูตรจะต้องปรับปรุงคุณภาพของบัณฑิตในทั้ง 2 ด้าน

6. ด้านความพึงพอใจของครอบครัวบัณฑิตต่อบัณฑิต โดยภาพรวมพบว่าความพึงพอใจของครอบครัวต่อบัณฑิตอยู่ในระดับมากเช่นกัน ทั้งนี้เพราะครอบครัวเห็นความเปลี่ยนแปลงและความสามารถของบัณฑิตหลังจากการสำเร็จการศึกษาอย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลการประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม วุฒิภาวะ บุคลิกภาพและความสามารถในการสื่อสาร ครอบครัวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตามกลับพบว่า ครอบครัวมีความพึงพอใจต่อการทำงานของบัณฑิตอยู่ในระดับปานกลางและน้อย ซึ่งสอดคล้องกับบัณฑิตที่มีความพึงพอใจต่อสวัสดิการและเงินเดือนในระดับปานกลางและน้อย และชี้ให้เห็นว่าบัณฑิตและครอบครัวมีความคาดหวังต่อการมีงานทำและผลตอบแทนจากการทำงานค่อนข้างสูง ทั้งนี้เพราะครอบครัวส่วนใหญ่ไม่มีบทบาทช่วยเหลือและรับรู้ในการเตรียมความพร้อมบัณฑิตเข้าสู่งาน แต่คาดหวังให้หน่วยงานผู้ผลิตเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบให้บัณฑิตได้รับการจ้างงานที่ดีและค่าตอบแทนสูง จึงจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจร่วมกับบัณฑิตและครอบครัวในเรื่องการมีงานทำด้วย

7. ด้านปัญหาการทำงานและความต้องการช่วยเหลือของบัณฑิต บัณฑิตมีความตระหนักถึงจุดอ่อนในการทำงานของตนเองว่ายังขาดความรู้ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติและความสามารถในการสื่อสาร จึงต้องการให้วิทยาลัยราชสุดาจัดฝึกอบรมความรู้เพิ่มเติมในความสามารถทางวิชาชีพ ตลอดจนการพัฒนาความสามารถพื้นฐานอื่นที่ส่งผลการทำงานด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานที่รับบัณฑิตเข้าทำงานไม่มีระบบการนิเทศและการฝึกอบรมภายในหน่วยงาน ทำให้บัณฑิตส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลือจากวิทยาลัย สำหรับความต้องการพัฒนาความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน เช่น ด้านการบริหารเวลา การใช้อุปกรณ์เครื่องมือด้านโสตทัศนูปกรณ์นั้น ถึงแม้วิทยาลัยจะได้จัดกิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์นอกหลักสูตรตลอด

ระยะเวลาของการจัดการศึกษาไปแล้วก็ตาม แต่ก็พบว่าบัณฑิตยังไม่สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นสถานปฏิบัติงานจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือบัณฑิตควบคู่ไปอย่างต่อเนื่องกับวิทยาลัย เพื่อให้บัณฑิตสามารถเข้าสู่อาชีพได้อย่างสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะ

จากการติดตามและประเมินผลบัณฑิตทำให้เห็นคุณภาพของบัณฑิต ซึ่งเป็นผลผลิตจากหลักสูตรจากมุมมองของบัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิตและครอบครัวชัดเจนยิ่งขึ้น และถึงแม้ว่าผลการประเมินจะอยู่ในเกณฑ์ที่ดี แต่ก็มีสิ่งที่ควรปรับปรุงและดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บัณฑิตสามารถเข้าสู่ตำแหน่งงานได้อย่างสมบูรณ์ จึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ด้านการจ้างงาน ควรมีการเตรียมพร้อมบัณฑิตในทุกๆ ด้านเพื่อเข้าสู่การจ้างงาน ไม่เพียงแต่เน้นความรู้ความสามารถเกี่ยวกับวิชาชีพเท่านั้นแต่ความสามารถในด้านอื่นๆ ก็มีความสำคัญและจำเป็นไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน ได้แก่ ความสามารถในด้านการบริหาร การจัดระบบการควบคุมงาน การสร้างสรรค์งาน ความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน เช่น ความเป็นผู้นำ ความสามารถในการทำงานเป็นทีม การปรับตัว ด้านความสามารถในการศึกษาวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา ทักษะการสื่อสารภาษาไทยและภาษาอังกฤษ การใช้คอมพิวเตอร์ ตลอดจนการมีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพด้วย

2. ด้านการส่งเสริมอาชีพอิสระ ในหลักสูตรที่มีลักษณะเป็นวิชาชีพ เช่น ในแขนงวิชาศิลปกรรมประยุกต์เครื่องปั้นดินเผาและแขนงวิชาการจัดการทั่วไป ควรเน้นพัฒนานักศึกษาให้มีความพร้อมในการประกอบอาชีพอิสระ ด้วยการส่งเสริมให้มีโอกาสสร้างงานและเป็นเจ้าของกิจกรรมด้วยตนเอง ทั้งในขณะเรียนและในอนาคต และจะต้องพัฒนาให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองและมุ่งมั่นที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีความกระตือรือร้น รวมทั้งกล้าเผชิญอุปสรรค จึงจะเป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระที่ประสบความสำเร็จ การประกอบอาชีพอิสระอาจทำให้บัณฑิตผู้พิการทางการได้ยินสามารถเลือกอาชีพที่เหมาะสม รวมทั้งมีรายได้พอสมควรตามความเพียรของตนเองได้อย่างดี

3. ด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ควรให้นักศึกษาในทุกแขนงวิชาของหลักสูตรได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพอย่างต่อเนื่องตลอดหลักสูตร ทั้งนี้เพราะเป็นส่วนสำคัญที่พัฒนาบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถ ทั้งในวิชาชีพและประสบการณ์ในการปฏิบัติจริง อันจะช่วยลดปัญหาเมื่อเข้าสู่การปฏิบัติงานจริง และควรเพิ่มชั่วโมงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นปีที่ 2 ขึ้นไปจนกว่าจะจบการศึกษา

4. ด้านหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนการสอน ควรเพิ่มหน่วยกิต/ชั่วโมงเรียน วิชาภาษาไทยและภาษาอังกฤษซึ่งเป็นทักษะสำคัญในหลักสูตรให้มีเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้พิการทางการได้ยิน สามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารกับบุคคลทั่วไปและศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา ด้วยตนเองได้มากขึ้น นอกจากนี้ในแขนงวิชาที่ต้องใช้วิชาชีพครู เช่น การศึกษาสำหรับคนหูหนวก การสอนภาษามือไทย ควรเน้นความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อวิชาชีพมากขึ้น ได้แก่ หลักสูตรการจัดทำแผนการสอน การผลิตสื่อ การวัดผลและประเมินผลการทำแผนรายบุคคล ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการของเด็ก จิตวิทยาของเด็กเล็กและเด็กวัยรุ่น

5. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ควรจัดให้มีกิจกรรมพบปะกับผู้ปกครองของนักศึกษาในหลักสูตร เพื่อให้ได้รับทราบกิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตร พัฒนาการของนักศึกษา ตลอดจนความร่วมมือจากผู้ปกครอง เพื่อพัฒนานักศึกษาหรือบุตรหลานของตนเองอย่างน้อยปีละ 1–2 ครั้ง ตลอดจนกว่าจะสำเร็จการศึกษา

6. ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผลบัณฑิต ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 3 – 5 ปี เพื่อให้ทราบปัญหาความต้องการและจุดบกพร่องของบัณฑิตและให้ความช่วยเหลือบัณฑิตอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันก็เป็นข้อมูลที่จะช่วยปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรแก่นักศึกษารุ่นต่อไปให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ชนุตรา อิทธิธรรมวินิจ ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด ยรรยงค์ อัมพวาและสุรสีห์ ฉิ่งถิน. (2540) **รายงาน**

การวิจัยการติดตามและประเมินผลผู้สำเร็จการศึกษามหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล. นครปฐม : คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ชมพูนุท ศรีหาบัติ. (2546) "รายงานการวิจัยศึกษาความพึงพอใจต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต

โปรแกรมภาษาไทย สถาบันราชภัฏมหาสารคาม ตามทรรศนะของผู้ใช้บัณฑิต," **วารสารช่อพะยอม.** ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มิถุนายน 2545 - พฤษภาคม 2546`: 73-79.

ดารณี หู้สกุล. (2544) **การประเมินผลหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล โรงเรียนผู้ช่วยพยาบาล**

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

นิตยา สุขเสรีทรัพย์. (2547) "การประเมินและติดตามผลหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาอังกฤษ

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ," **วารสารมนุษยศาสตรปริทรรศน์.** ปีที่ 26

ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 : 64-69.

ไพศาล สุขนิตย์. (2547) **คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์.** เอกสารประกอบการสัมมนาปรับปรุง

หลักสูตรวิทยาลัยราชสุดาระหว่าง วันที่ 23 - 24 ธันวาคม 2547. นครปฐม : อาคารอำนวยการ

วิทยาลัยราชสุดา.

วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล. (2543) **หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาหูหนวก.**

นครปฐม : วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล. (อัดสำเนา).

วิภาภรณ์ มหามนตรี. (2534) "บัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหงกับความต้องการของสังคม,"

วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง. ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2543) : 120-134.

สุกัลยา ธรรมรักษา. (2543) "ภาวะการมีงานทำ ภาวะการทำงานของบัณฑิตและความพึงพอใจของ

นายจ้างที่มีต่อบัณฑิต," **วารสาร มกค.** ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม 2543) : 84-95.

สุมาลี รามนัฏ. (2546) "ความต้องการของสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิตทางบริหารธุรกิจ,"

ร่มไทรทอง. ปีที่ 12 ฉบับที่ 4 (ธันวาคม 2545 – มกราคม 2546) : 9-19